Danıştay 10. Daire E.2023/73 K.2026/277 (15.01.2026)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 10. Daire Başkanlığı 2023/73 E. , 2026/277 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2023/73

Karar No : 2026/277

TEMYİZ EDEN (DAVACILAR) : 1- Kendi adına asaleten çocukları ...,

... ve...'a velayeten ...

2- ...

VEKİLİ : Av. ...

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Bakanlığı / ANKARA

VEKİLİ : Av. ...

TEMYİZ EDEN MÜDAHİL

(DAVALI YANINDA) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMLERİN_KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının taraflar ve davalı yanında müdahil tarafından aleyhlerine olan kısımlarının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacılar tarafından, yakınları ...'ın Ardahan Devlet Hastanesinde 20/10/2017 tarihinde gerçekleştirilen doğum sırasında hatalı tıbbi müdahalede bulunulması sonucu vefat ettiğinden bahisle uğradıkları iddia edilen zararların tazmini istemiyle yaptıkları başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptaline ve eş ...için 20.000,00 TL, çocuklar ... için 10.000,00 TL (miktar artırımı ile 132.232,25 TL), ... için 15.000,00 TL (miktar artırımı ile 61.020,42 TL), ... için 25.000,00 TL (miktar artırımı ile 30.214,25 TL), ...için 20.000,00 TL (miktar artırımı ile 21.049,55 TL) maddi tazminat ile eş ... için 85.000,00 TL, diğer davacı çocukların her biri için ayrı ayrı 60.000,00 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla; olay hakkında İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığından alınan rapor doğrultusunda davalı idarenin olayda kusurlu olduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, toplam 259.518,11 TL maddi tazminatın 85.001,64 TL'sinin davalı idareye başvuru tarihinden itibaren, bu tutarı aşan miktar artırım dilekçesi ile artırılan kısmının ise miktar artırım tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacılara ödenmesine, toplam 280.000,00 TL manevi tazminatın davalı idareye başvuru tarihinden itibaren itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacılara ödenmesine, bu miktarları aşan maddi ve manevi tazminat istemi yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu ... İdare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun olduğu gerekçesiyle tarafların ve davalı yanında müdahilin istinaf başvurularının reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ_EDENLERİN_İDDİALARI : Davacılar tarafından, maddi tazminatın gerçek zararlarından daha düşük hesaplandığı, manevi tazminatın düşük takdir edildiği, hükmedilen tazminata olay tarihinden itibaren faiz işletilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

Davalı idare tarafından, olayda ağır hizmet kusurunun bulunmadığı, aktüerya hesabının yanlış yapıldığı, olay nedeniyle tazminata hükmedilecekse de sembolik bir manevi tazminata hükmedilebileceği ileri sürülmektedir.

Davalı yanında müdahil tarafından, olay hakkında düzenlenen raporlar arasında çelişki bulunduğu, hükme esas alınan raporu hazırlayan bilirkişi heyetinde kadın hastalıkları ve doğum uzmanının bulunmadığı, Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

TARAFLARIN_SAVUNMALARI : Davacılar tarafından, temyiz istemlerinin reddi gerektiği savunulmaktadır. Davalı idare ve davalı yanında müdahil tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : ...

DÜŞÜNCESİ : Bakılan davanın süresi içinde açıldığı, işin esasına girilerek karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Davacılar yakını ...'ın, hamile iken 20/10/2017 tarihinde 2 gündür bebek hareketlerini hissetmeme şikayetiyle Ardahan Devlet Hastanesine başvurduğu, burada yapılan tetkikler sonucu fetüsün anne karnında ex olduğunun tespit edildiği, vajinal yolla gerçekleştirilen doğum sırasında annede uterus rüptürü (rahim yırtılması) geliştiği, birtakım tıbbi müdahalelerin yapıldığı, ancak Hastanenin kan merkezi şartlarının yeterli olmaması sebebiyle Kars Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum bölümüne sevk edildiği, anlılan Hastaneye kardiyak arrest (kalp ve solunum durması) durumunda ulaşan hastaya uygulanan kardiyopulmoner resüsitasyona (canlandırma) cevap alınamaması üzerine aynı gün exitus kabul edildiği görülmektedir.

Olay nedeniyle Ardahan Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde başlatılan Soruşturma No:... numaralı ceza soruşturması kapsamında alınan Adli Tıp Kurumu 8. İhtisas Kurulunun ... tarih ve ... sayılı raporunda, "kişinin ölümünün uterus rüptürüne bağlı kanama ve gelişen komplikasyonlar sonucu meydana gelmiş olduğu, kişinin doğum eylemine katılan hekimlerin uygulamalarının tıp kurallarına uygun olduğu" hususlarının belirtilmesi üzerine 05/09/2019 tarihinde olay hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiş, bu karara karşı yapılan itiraz reddedilmiştir.

Davacılar tarafından, olay hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiş ise de, olayda davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu ileri sürülerek 07/10/2019 tarihli dilekçeyle davalı idareye başvuruda bulunularak, uğranılan zararın tazmin edilmesi istenilmiş, bu başvurunun zımnen reddi üzerine bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

Anayasanın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

İdare kural olarak, yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları ödemekle yükümlü olup; idari eylem ve işlemlerden doğan zararlar, idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması" başlıklı 13. maddesinde -ön karar başvurusunun yapıldığı tarihte yürürlükte olan haliyle- "İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Maddede yer alan, idari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle tam yargı davası açılabilmesi için, zarara sebep olan eylemin ve maddi olayın idariliğinin ve yol açtığı zararın kesin olarak ortaya çıkması zorunludur.

Bu itibarla; ancak zararın varlığı, niteliği ve esaslı unsurları hakkında bir dava açmaya, o davayı ciddi ve objektif bir şekilde desteklemeye, gerekçelerini göstermeye elverişli yeterli hal ve şartların öğrenilmesi halinde zararın öğrenilmiş sayılacağının kabulü gerekmektedir.

İdari eylem, idarenin işlevi sırasında bir hareketi, bir davranışı, bir tutumu veya hareketsizliği; idari karar ve işlemle ilgisi olmayan, başka bir deyişle öncesinde, temelinde bir idari karar veya işlem olmayan salt maddi tasarrufları ifade etmektedir. Dolayısıyla zarara sebep olan eylemin ve maddi olayın idariliği ve yol açtığı zararın bazen eylemin yapılmasıyla veya olayın gerçekleşmesiyle birlikte ortaya çıkarken, bazen de çok sonra, değişik araştırma, inceleme ve kesin sağlık raporları sonucu da ortaya çıkabilmektedir.

Bütün bu olasılıklar göz önünde bulundurulduğunda, davanın süresinde açılıp açılmadığını saptarken, bir yandan davanın hakkaniyetine halel getirecek kadar abartılı şekilcilikten, öte yandan, kanunla öngörülmüş olan usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak kadar aşırı bir gevşeklikten kaçınılması; 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinin, yargıya başvuru hakkını ortadan kaldırmayacak, ancak maddeyi de işlevsiz bırakmayacak bir şekilde yorumlanması ve uygulanması gerekmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Dosyanın incelenmesinden, davacılar yakını...'ın, hamile iken 20/10/2017 tarihinde bebek hareketlerini hissetmeme şikayetiyle başvurduğu Ardahan Devlet Hastanesinde gerçekleştirilen doğumda uterus rüptürü oluştuğu ve aynı gün vefat ettiği, davacılar tarafından, yakınlarının vefatında davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu ileri sürülerek 07/10/2019 tarihli dilekçeyle davalı idareye başvuruda bulunulduğu, bu başvurunun zımnen reddi üzerine 24/12/2019 tarihinde bakılan davanın açıldığı görülmektedir.

Öte yandan, olaya ilişkin olarak Ardahan Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan Soruşturma No:... sayılı soruşturma kapsamında alınan Adli Tıp Kurumu raporu doğrultusunda müteveffanın ölümünün doktorlardan kaynaklanmadığı, doğal ölüm olarak gerçekleştiği, olayda doktorlar ve üçüncü kişilere atfı kabil herhangi bir kast veya taksirin bulunmadığı gerekçesiyle ... tarih ve Karar No:... sayılı karar ile kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiği görülmektedir.

Buna göre; davacılar tarafından, 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrası hükmü uyarınca olayın meydana geldiği 20/10/2017 tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde idareye başvurulması ve başvuru üzerine tesis edilecek işlemin neticesine göre işlemin tebliğinden itibaren veya 60 gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren 60 gün içerisinde dava açılması gerekmekte iken, bu tarihten çok sonra 07/10/2019 tarihinde ön karar başvurusunun yapıldığı ve eylemin idariliğinin bu tarih itibarıyla öğrenildiğini ortaya koyan herhangi bir bilgi veya belgenin olmadığı, olay hakkında yürütülen ceza soruşturması sonucunda kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmesinin, dava açılmadan önceki maddi ve hukuki durumda eylemin idariliğinin öğrenilmesi açısından herhangi bir değişiklik oluşturmadığı, bir başka ifadeyle söz konusu kovuşturma yapılmasına yer olmadığına kararı ile eylemin idariliğinin kesin olarak öğrenildiğinden söz etme imkanının bulunmadığı anlaşıldığından, dava açma süresini canlandırma olanağı bulunmayan 07/10/2019 tarihli başvuru neticesinde açılan işbu davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, İdare Mahkemesince işin esasına girilerek karar verilmesinde ve bu karara karşı davalı idare ve müdahil tarafından yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacıların temyiz isteminin REDDİNE, davalı idare ve davalı yanında müdahilin temyiz isteminin KABULÜNE,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin...tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 15/01/2026 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

(X)-KARŞI OY :

Bakılan dava, davacılar tarafından, yakınları ...'ın Ardahan Devlet Hastanesinde 20/10/2017 tarihinde gerçekleştirilen doğum sırasında hatalı tıbbi müdahalede bulunulması sonucu vefat ettiği ileri sürülerek uğradıkları zararın tazmini istemiyle yaptıkları başvurunun reddine ilişkin işlemin iptaline ve eş ... için 20.000,00 TL, çocuklar ... için 10.000,00 TL (miktar artırımı ile 132.232,25 TL), ... için 15.000,00 TL (miktar artırımı ile 61.020,42 TL), ... için 25.000,00 TL (miktar artırımı ile 30.214,25 TL), ... için 20.000,00 TL (miktar artırımı ile 21.049,55 TL) maddi tazminat ile eş ... için 85.000,00 TL, diğer davacı çocukların her biri için ayrı ayrı 60.000,00 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması" başlıklı 13. maddesinde (ön karar başvurusunun yapıldığı tarihte yürürlükte olan haliyle), "İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Maddede yer alan, idari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle tam yargı davası açılabilmesi için, zarara sebep olan eylemin idariliğinin ve maddi olay ile yol açtığı zararın kesin olarak ortaya çıkması zorunludur.

Bu itibarla; ancak zararın varlığı, niteliği ve esaslı unsurları hakkında bir dava açmaya, o davayı ciddi ve objektif bir şekilde desteklemeye, gerekçelerini göstermeye elverişli yeterli hal ve şartların öğrenilmesi halinde zararın öğrenilmiş sayılacağının kabulü gerekmektedir.

İdari eylem, idarenin işlevi sırasında bir hareketi, bir davranışı, bir tutumu veya hareketsizliği; idari karar ve işlemle ilgisi olmayan, başka bir deyişle öncesinde, temelinde bir idari karar veya işlem olmayan salt maddi tasarrufları ifade etmektedir. Dolayısıyla zarara sebep olan eylemin ve maddi olayın idariliği ve yol açtığı zarar bazen eylemin yapılmasıyla veya olayın gerçekleşmesiyle birlikte ortaya çıkarken, bazen de çok sonra, değişik araştırma, inceleme, kesin sağlık raporları ve hatta ceza yargılamaları sonucu ortaya çıkabilmektedir.

Bakılan uyuşmazlıkta, davacılar tarafından yakınlarının hatalı tıbbi müdahale sonucu vefat ettiğinden müdahaleyi yapan doktorlar hakkında Ardahan Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde başlatılan Soruşturma No:... numaralı ceza soruşturması kapsamında alınan Adli Tıp Kurumu 8. İhtisas Kurulunun ...tarih ve ... sayılı raporunda, "kişinin ölümünün uterus rüptürüne bağlı kanama ve gelişen komplikasyonlar sonucu meydana gelmiş olduğu, kişinin doğum eylemine katılan hekimlerin uygulamalarının tıp kurallarına uygun olduğu" hususlarının belirtilmesi üzerine 05/09/2019 tarihinde olay hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiği, davacılar tarafından bu sürecin beklenilmesinin dava açma süresi yönünden gayet normal olduğu, sonucunun kovuşturmaya yer olmadığı olarak sonuçlanmasının davacının yargıya erişim hakkını kısıtlayamayacağı, davacılar tarafından karara karşı 05/10/2019 tarihli dilekçe ile itiraz edildiği ve akabinde 07/10/2019 tarihinde, davacılar tarafından, bakılmakta olan davaya esas başvurunun yapıldığı, bu başvurunun reddi üzerine davanın açıldığı görülmektedir.

Bu durumda, olay nedeniyle başlatılan ceza soruşturması neticesinde verilen kovuşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin kararın kesinleşmesiyle, davacılar açısından, eylemin idariliğinin öğrenilmiş olacağının kabulünün gerektiği, bu itibarla da kovuşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin karar henüz kesinleşmeden yapılan başvurunun reddi üzerine açılan davanın süresinde olduğu, İdare Mahkemesince işin esasına girilerek karar verilmesinin yerinde olduğu, uyuşmazlığın esası incelenerek temyiz istemleri hakkında bir karar verilmesi gerektiği görüşüyle, aksi yöndeki Daire kararına katılmıyorum.